

Передплата	
на «РУСЛАНА» вносить:	
в Австрії:	
на цілий рік	12 р. ав.
на пів року	6 р. ав.
на чверть року	3 р. ав.
на місяць	1 р. ав.
За границю:	
на цілий рік	20 рублів
	або 40 франків
на пів року	10 рублів
	або 20 франків
Пощиною число по 8 кр. ав.	

РУСЛАН

»Виреш ми очі і душу ми виреші: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
 Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні допесеня по 15 кр. від стрічки.

З бразилійського пекла.

I.

В часі еміграційної горячки, що проявила ся в р. 1895 майже у всіх повітах всхідної Галичини, заклекотіло також в невеличкім селі, Кипячці, повіта тернопільського. Місцеві селяни не говорили про нічо більше, як про Парану та Бразилію. Агенти крутили ся по селі та намовляли людей до еміграції, обіцяючи їм в чужій землі по 5 моргів поля на одну душу, поміч в перших хвилях загосподарованя, на сіне, плуги, корови, воли та коні. Не бракло тут мітів про архикнязя Рудольфа, що в Бразилії заложив собі царство і хоче згорнути в окоło себе лише одних вірних Русинів, та розказів про малпу, що дасть ся зловити в бразилійських лісах, а по освоєнню піде заробити в поли і води принесє і начине поміє і дров урубєє і їсти зварить. Треба лише переїзати своїм коштом до моря, говорили агенти, а звідтам поїдуть вже всі селяни до Парани чи Бразилії кораблем безплатно. Цілі жнива 1895 р. клекотіло в селі, а вогню піддавав місцевий ех-писар, Томко Яцишин, що відограв сумну ролю безсовістного агента і то цілком свідомо. Морг поля плачено тоді 100—115 зр., хоть тепер не дістав би єго дешевше, як за ціну 300—350 зр. Поле закупували лише селяни. Не помогли ніякі ради, що здержували селян від переселєня за море, не помогли книжочки «Просьвіти», в котрих з таким таланом розказано про бразилійське пекло. Люди товкли все одно, що їм ні відки жити, а Томко Яцишин викрикував: »Пани пишуть про Бразилію дурниці; нехай они прийдуть до мене, то я їм з своїх книжок що иньшого прочитаю! Як не стане робітника в селі, то пани нас инакше будуть шанувати!« Голос Томка Яцишина був сильніший, як всі ради людей щирих, неінтересованих в розбудженю горячки еміграційної. В падолисті і грудни р. 1895 корчма давнійше все пуста, роїла ся від людей. То емігранти гуляли, бенкетовали, прощали ся з знакомими. Зложено пісню:

»Ой поїдем до Бразилії,
 Будемо панами,
 Будемо ся накривати
 Паньскими колдрами...«

І лунала пісня по селі. Люди вичікували карт корабельних, а коли карти прийшли, 12 родин з села Кипячки в числі 59 осіб вирушило в далекий світ. Було то дня 21. січня 1896 р. Веселий настрої духа, що не опускав їх через кілька місяців, зник нараз. Емігранти плакали, як малі діти, коли прощали ся з своїми хатами, церквою та знакомими. Найбільше плакали ті, що тяжко нарікали на нужду в краю і других заохочували до еміграції. Один з них ледви дав ся вихати до вагону на стациї в Тернополи. Він продав хату, кусень поля і не мав вже пощо вертати до рідного села, а мимо сєго кликав в розпуці: »Лишіть мене, най вмру, хоть би під плотом, та на своїй землі!« Десператом тим був чоловік письменний і незвичайно сим-

патичний, Андрух Каміньский. Та пропало! Зелізниця повезла наших виходців в світ далекий! В кілька місяців по виїзді переселєнців прийшли письма з Бразилії. Томко Яцишин, що з емігрантами вибрав ся також туда, захвалював Бразилію в неможливий спосіб, завірював, що вскорі стане великим паном, намовляв других людей з Кипячки до виїзду. Але приходили й другі письма від Семка Ковальского, а сей перестерігав людей перед еміграцією і безнастанно твердив, що Томко Яцишин продав їх на плянтації в неволю.

Не минуло три роки від часу виїзду емігрантів, а Семко Ковальский повернув з Бразилії до Кипячки. Я списав єго оповіданє про подорож до Бразилії і подаю єго на сїм місци в пересторогу нашим людям, що забажали би ще удати ся до сєго пекла.

Семко Ковальский, се один з розумнійших і свідомих селян в Кипячці. Мав він 6 моргів поля, пів морга огороду і гарну хатину. До того займав ся він майстерством: з него добрий столяр і тєсля. Жило би ся єму не зле, коли-б не се, що крім жінки і пасєрба мав він шєстеро дрібних дітей, що не в силі були ще заробити та помочи батькови в газдівстві. Де девять уст хоче їсти, там про достатки говорити не можна, хотьби й при два рази так великім господарстві і при найбільших бічних зарібках сільского майстра. Почувши про Парану, задумав Ковальский, переселити ся туда і поправити свою долю. Єго одурено і місто до Парани завезено до Бразилії. Яко чоловік письменний розумів він все добре, що не повинен всего поля продавати, щоби на случай лихого поводженя в чужині міг вернути домів. Він продав тому лише два морги поля за ціну 230 зр., а чотири морги поля, огород і хату винаймив місцевому селянинові на пять літ за неможливо низьку ціну, бо за суму 125 зр. На виїзнім продав він корову за 45 зр., збіжа за 80 зр., бараболь за 40 зр., знаряди хатні за 15 зр., соломи за 25 зр. Всего гроша мав отже він 560 зр. Сума та зменьшала ся однак дуже скоро. Треба було поплатити поменьші довги, а Томко Яцишин казав собі заплатити 40 зр. на часті виїзди до Львова, на переписку (як здає ся з агєнтом Gergoletti-m), на »задаток«(?) за карту корабельну і т. д.

Меньше більше таку саму суму мусіла Яцишинови заплатити кожда емігруюча родина. На виїзнім мав Ковальский при собі лише круглу суму: чотириста зр. За море вибрав ся він з цілою родиною. Найменьша дитина числила тоді один рік життя, найстаршими була дочка (літ 12) і пасєрб (літ 20). Сам Ковальский числив в р. 1896 літ 40.

Емігранти пустили ся до Відня, а звідтам до Кормонсу і Удіне. З Удіне навернено їх знова з невідомих причин до Кормонсу, де перебули цілий тиждень. Яцишин заявив їм тутки, що мусить вертати з поворотом до Кипячки за якимись паперами, а емігранти зложили єму знов по 13 зр.

50 кр. від родини на дорогу. Коли емігранти питали ся Яцишина по повороті до Кормонсу, за якими паперами їздив, він збував їх нічим. Мабуть їздив в своїм власнім інтересі. В Кормонсі заплатив Ковальский за нічліг за один тиждень 50 зр. Їдло діставали тутки емігранти безплатно. З Кормонсу поїхали всі переселєнці знов до Удіне. Тут мешкали в бараках. Їдло діставали за гроші, за мешканє не платили нічого. Тут перебули они дві неділі. За той час видав Ковальский на харч 30 зр. В Удіне здивували ся не мало переселєнці, коли прийшли до них якісь чужі люди і порозумівшись з Яцишином, почали відчитувати їх назвиска. З Удіне поїхали они до Генуї. За той час видав Ковальский на дорогу до Відня 54 зр., до Кормонсу 35 зр., до Удіне 5 зр., знова до Кормонсу 5 зр., до Генуї 86 зр. Коли емігранти були на кораблі, мав Ковальский при собі всего 5 фунтів штерлінгів (60 зр.).

Кораблем їхали переселєнці 19 днів. В часі дороги діставали безплатно мясо, хліб і вино. Ковальский і другі переселєнці були певні, що їдуть до Парани, однак доперва в порті Вікторія дізнали ся, що заїхали до Бразилії. В порті Вікторія перебували они в домі еміграційнім, на котрім красувала ся польска (?) напись: »Narodny dom gospodarny«. Тут перебували они дві неділі; кормлено їх безплатно. Звідси відослано їх до Iter Comarin, дальше відногою морскою до Кашевєру, а звідтам зелізницею до стациї Allegri. Тут розібрали їх властителі плянтацій.

Напі переселєнці найшли ся нараз поміж буйними лісами, дебрами та горами. Провінция звалась: Spiritu Santo. Обіцяного поля по пять моргів на душу не дістали, за те велено їм сапати каву. Папері від них забрано, щоби не забагло ся котрому з них узечи. А до того втікати страшно: всюда край чужий, незнакомий. Та як пускати ся без грошей по чужині?

Ковальский дістав ся на осєлю Ratakió до властителя плянтацій, Паблїя. Він зрозумів тепер, що мусить враз з цілою родиною здати ся на ласку і нєласку свого дідича. Купити страву нема де, бо місто не близько. Треба брати їдло від дідича. А солоно числив властитель плянтацій за віктуали і річи потрібні до життя! За мішок рижу (60 кильо) внисував дідич 42 мільрейсів.*) Щоби вижити, потребував Ковальский річно таких 12 мішків, а се творить суму 504 мільрейсів. За квартиру муки кокурузяної треба було заплатити 2 мільрейси; за квартиру соли 4 мільрейси; за кильо муки шєничної 1 мільрейс; за нафту (3/4 літра) 900 рейсів (45 кр.); за 10 пачок сїрників 1 мільрейс, 200 рейсів (60 кр.); за кильо цукру 900 рейсів (45 кр.); за метєр тютюну, крученого як мотуз, 4 мільрейси; за пачку мила, що містила в собі 27 кавальчиків, 5 мільрейсів. В Галичині коштує такий один кавальчик 2 кр.

*) Мільрейс (наших 50 кр.) ділиться на 1000 рейсів. Найменьша мідяна монєта, яку я бачив, 10 рейсів (вартість гєлєра). Бють ше в Бразилії з міді 20 і 40 рейсів, а з металю подібного до ніклю 100 рейсів (5 кр.) і 200 рейсів (10 кр.).

Від властителя плянтацій дістав Ковальський хату деревяну, без вікон, без стелі, покриту черепками. Він вставив підлогу, але за роботу не заплатив єму дідич; хоть обіцяв. Крім того мусів Ковальський управляти 12 моргів кави. Дохід з кави мав йти на половину. Дальше дістав він 15 моргів під управу кокурудзи. Вся кокурудза належала вже до Ковальського.

За 4 сапи, потрібні до підгортання кави, вчислив властитель плянтацій 20 мільрейсів, за сокиру 7 мільрейсів, за баняк до вареня страви 18 мільрейсів.

В першій році завинив Ковальський Паблюви 1200 мільрейсів. На сплату сеї суми дав Ковальський по році кави за 550 мільрейсів і дві гари (одна гара має 50 мішків міри) кокурудзи за 200 мільрейсів. Всеї кокурудзи мав шість гар; чотири лишив для себе на насінє і жите. Завинив отже ще 450 мільрейсів.

Коло кави працювало з родини Ковальського 5 осіб. За 15 киль кави платив властитель плянтацій 9 мільрейсів. Перед десяти літами та сама скількість кави стояла 22 мільрейсів. Ковальський зрозумів тепер, що властитель плянтацій дає таку ціну, яку сам захоче. Іншого купця на свою плянтацію не допустить. Дідич брав для себе чисту половину кави, а своїм робітникам відтучував ще крім того за обтовченє, за довіз до стації і т. д. Зрозуміли тепер також наші переселенці, що подвійно мусять они оплачувати всі віктуали, бо дідичі спровадили їх своїм коштом з Європи, щоби они заступили тут муринів-невільників на плянтаціях. А коштів преці ні один дідич не подарує!

В другім році віддав Ковальський властителєви плянтацій кави за 600 мільрейсів, кокурудзи з причини неурожаю за 80 мільрейсів і завинив знов 1100 мільрейсів.

Ціла родина Ковальського жила дуже ощадно. Їли они риж, лемішку з кокурудзи і чорну фасолю, а пили чорну каву. Хліба через цілі три роки не бачили, бо купувати муку на хліб і платити по мільрейсови за киль, се значило продавати себе на дальші літа в неволю. Так само обходили ся без мяса, бо за киль свіжого мяса треба було платити 2½ мільрейса. Не їли також риби, котрої киль коштувало 1½ мільрейса.

Працювали они дуже тяжко. Найтяжша рільна праця в Галичині, каже Ковальський, не може йти в порівнанє з тяжкою працею в підсоню бразилійськїм. До того треба стеречи ся вужів, що вилазять з лісів, грїти ся на сонци. День в день бив він 2—3 штуки їдовитих змиїв.

Робота можлива лише до 9. години рано, почім всі сидять в хаті безчинно. З хати виходити годї, бо сонце так пече, що віддиху не стає. О третій годині з полудня починає ся знов робота. Під вечер треба єї переривати, бо злітають ся мухи і тиснуть ся до очий. До того залізають за нігті рук і ніг земні блохи, що лише голкою дадуть ся видобути. Ся пошесть не оминє нікого в Бразилїї, хотьби як чисто ходив коло себе. Найбільше терплять при тім малі діти. Ранками докучає вже така спека, що день в день треба було брати на себе свїжку, чисту сорочку, бо инакше піт гризе тіло.

До того треба бути приготованим на різні шкоди. Звїрята, подібні до котів, виходять з лісів і виломлюють кокурудзу на значних просторах. Коли нема дощів, кокурудза вяне, коли піchnуть ся зливи, вода знесе єї, тим більше, що кокурудзу управляють по горах.

Роботи иньшої у властителя плянтацій не дістане, бо до того спроваджує собі він туземців і платить їм по 3 мільрейси денно. Переселенців наших не бере тому, бо боїть ся, щоби не забрали ся з плянтацій, коли тільки виплатять ся єму з довгів. »Нас пятеро, каже Ковальський, працювало тяжко, а ми не

могли заробити на жите. Коли-б нас уживали були до иньшої роботи, або платили за підгортанє кави, то кожде з нас заробило би 3 мільрейси денно. Властитель плянтацій про се знав добре... але щож? платити, не платив».

Такі відносини зневолили родину Ковальського до як найбільшої ощадности. Діти плакали їсти, та не дістали нічого, крім рижу, фасолі або лемішки. До того тяжка туга за родиною і своїм селом не давала їм веселої години. Три роки не бачили наші переселенці священника, не сповідали ся, ані причащали ся. Тому й зладив Ковальський вівтарик, наліпив образків близші его сусіди, переселенці (хата від хати віддалена на пів милі або й милю) сходили ся до него що неділі і молили ся о одно: щоби Бог допоміг їм вернути як найскорше до рідного краю.

(Конець буде).

Др. Кирило Студинський.

Ситуація.

По авантурі на посліднім засіданю ради державної всякий сказав собі мимохід: аж тепер вже конець теперішній сесії! Не треба бути аж політиком, щоби побачити, що при такім здичіню обичаїв в парламенті неможливе дальше веденє нарад. Посли, як всі люди, не поводять ся лише взглядами політичного розуму і добром справ, яку заступають, але і власними симпатіями, чи антипатіями. От і послідна авантура, хотай она не стоїть в жадній звязи з політичним положенєм, була лише вибриком дикої пристрасти кількох одиниць, заважила на чаші політичної ваги. Ті голоси до компромісів, до залагоди, які підносили ся в посліднім часі, умовкли тепер, всі німецькі опозиційні сторонництва перехилили ся рішучо на сторону безвзглядної обструкції. Навіть такий пос. Гохенбургер, що ще недавно тому видав брошуру, в котрій опрокидує обструкцію і радить німецьким послам навернути до реальної праці і до залагоди а більшостию ради державної — по послідній подї приступив до німецької *Gemeinbürgerschaft* і пішов під команду Шенерериянців. З другої-ж сторони Чехи розгоріли ся ще більшою завзятостию против Німців і не думають робити жадних уступок із здобутих вже прав. Тільки, як здає ся, між Поляками в колі польським починає віяти иньший вітер.

Із парламентарних кругів заміщає статю *Słowo polskie*, в котрій сказано між иньшим: »Ані правительство, ані правниця не найшли до тепер жадного способу, ані щоби зломити або повалити опозицію і обструкцію, ані щоби єї ослабити чи угладити, бо не посідають сего средства в своїй антиці, чи арсеналі. Росте лише німецька ворохобня, вигриває шовінізм і скрайність, лучить ся з ним воскресла із мертвих італіянська іррідента. Зле понята і ще гірше переведена гадка рівноправности, пхач Німців до народно-німецької політики, нищить ряди Німців-Австрийців, побільшає в застрашаючий спосіб юрби тих, що кажуть: для Німця нема будучности в Австрії, з недавних шварц-гельберів робить Шенерериянців, з боязни перед слявізуючим священником жєне німецького католика на антикатолицькі манівці, а »*los von Rom*« відзиває ся вже не лише над Егерою, чи Авпою, але в стирійськїм, альпєйськїм Леобен.

Хто лише дивить ся яснійше — сказано там дальше — навіть всі засліплені в винїшній політиці в хвилях, коли мають *lucida intervalla*, розуміє, що безпарламентарне правлінє, антиконституційне, параграфом чотирнайцятим, розпорядженнями центрального правительства, дискреціональної власти, за партийними і закулісовими підшептами, се хиба не розширенє автономії, — що довела до того, що за якусь — а важну пр. руску справу ходять по Тунах не рускі або польскі депутації, але президиа »славянського клубу« з пп. Берксами і Булатами на чолі, — се не великий вислід польської політики, що се, яке діє ся на Буковині за часів »славянської більшости« з пятами Волохами в тій більшости, або на Шлезку свїжі прояви

»славянської рівноправности«, признаня »славянського населєня« і розпорядженя о славянськїм язичі, в якім »славянські урядники мають чєхїзувати Шлезк — се не визначний вислід народної політики«.

Так отже *Słowo polskie*, що вже від давна стояло на тім становиску, трубить на відворот від стягу »славянської єдности політичної« устами свого кереспондента з парламентарних кругів, котрий також запевняє, що в колі польськїм, після его найліпших інформацій, така гадка зачинає вже переважати. Загальне мовчанє других, польських дневників потверджує по часті припущєнє, що заносить ся на якусь зміну в дотеперішній політиці кола польського. Засіданє для наради над ситуацією, яке мало вчера відбути ся, відкликано з причини слабости презеса Яворського, а польскі дневники держать ся в резерві, не знаючи, на котру ногу мають станути.

На разі є певним, що рада державна покінчить свою діяльність ще сего тижня. *Słowo polskie* доносить, що після єї інформацій засіданє ради державної у вівторок відбуде ся на всякий спосіб, але розвизанє наступить ще в тім тижні, а то з причини, що опозиция в жаден спосіб не хоче дати наклонити себе до занеханя обструкції. Вільний час від засідань ради державної використає правительство та скличе краєві сойми.

Положенє на Угорщині не богато змінило ся. Говорено передше, що раду державну думає гр. Тун держати доти, доки не поладить ся криза на Угорщині. Але здає ся, до сего не прийде так скоро. Вправді угорське правительство веде переговори з енергією, але опозиційєсти крім своїх постулятів ставлять також жаданя гваранції, щоби по зміні правительства ті постуляти стали виконані. Вчера прибули до Відня міністер скарбу Люкач і міністер торгівлі Даниєль і перед полуднем мали конференцію з міністром а *lat re* Шехениєм, а в полудне був мін. Люкач на аудієнції у цісаря, що тревала звиш годину. Звідси пішла поголоска, що мін. Люкач одержав місію від цісаря, занятя ся утворенєм нового кабінету по евентуальній димісії Банфіого. Ся відомість викликала в Будапешті велику сензацию, але того самого вечера бар. Банфі в ліберальнім клубі заперечив всяким поголоскам о новій місії Люкача, додаючи, що перед покінченєм переговорів нема бесіди про які-небудь перзональні зміни в лоні кабінету. Так отже треба дальше чекати на вислїди тих переговорів.

Ватикан а розоруженє.

Хотай ще передвчасним є питанє, кого російське правительство запросить до участи в міжнародній конференції в справі ограниченя вооружень держав, дневники застановляють ся над питанєм: чи і папа римський має бути запрошений до тих міжнародних нарад. Особливо в італійськїй і російськїй прасі появили ся розвідки на сю тему, в котрих они заняли противне тому становиску.

Передвчасним є таке питанє, бо російське правительство мусить ще покінчити переговори з кабінетами що-до програми конференції. Обіжники, які російське правительство порозсылало з темами для будучих нарад, суть лише проєктом, котрий може ще в богато точках змінити ся в наслідок заяв і бажань поодиноких держав. Доперава по усталєню сеї програми наступить запрошенє до участи в конференції.

До тепер проєкт сеї програми доручено урядово папі римському так само як і царський відзив з покликком до розоруженя. Цар бажає, щоби як найширші круги публичної опинії заінтересували ся сею справою і у всіх краях разом з правительствами в рівній мірі прийняли ся за переведенє того спасенного діла для Європи. Тому дуже справедливо звернув ся до папи римського, як начальника католицької Церкви і найповажнійшого і найбільше впливового пропaгатора мира і роз'ємчих судів.

Як було сказано, італійскі дневники запро-тестували против папи римського до участи в нарадах конференції, твердячи, що таке запрошенє було би признанєм папи удільним пануючим і кривдило би становиску італійської дер-

жави. Один з дневників доніс навіть, що італійське правительство загрозило, що не возьме участі в тій конференції, коли Ватикан буде на ній репрезентований особно. Однак після послідних донесень з Риму міністер заграничних справ Каневаро мав заявити рішучо, що в тих поголосках нема правди, та що італійське правительство не ставить жадних перешкод в тім вигляді.

Російські дневники доказують знов в той спосіб, що коли католицька церква має вислати свого заступника на конференцію, то те саме належало би ся і для представителів інших віроісповідань. Але ся аргументация сама в собі унадає. Бо зверхниками других віроісповідань державних є пануючі голови дотичних держав, як англійська королева англійської церкви, як в протестантських державах, як цар в Росії, а султан в Туреччині. Тому нема жадної аналогії в прирівнанню до католицької церкви, що не має зверхників державних, а одну голову св. Отця в Римі.

Н О В И Н К И.

— **Тяжка доля галицьких емігрантів.** В попереднім числі було подано за ньюйорськими газетами про тяжку долю галицьких емігрантів в Гоголю. В тій самій справі мав одержати пос. Дашиньский з Гоголю і передати міністрови справ заграничних гр. Голуховскому отсей лист: «В Гоголю дня 24. грудня 1898. Поважаний Товаришу! На 43 робітників, майже всі з Галичини, просимо Вас, щобсьте були ласкаві вратувати нас з нашої біди. Не можемо вам багато писати, бо находимо ся всі в арешті. Отже лише то: Агенти з Бреми в Німеччині продали нас на 3 літа до австрійського конзуля в Гоголю, а що ми ніяк не хочемо так тяжко і за дармо працювати, замкнено нас на розказ пана конзуля і обіцяють тут нас так довго полишити, доки не вернемо на плятацию, де нам не лише за роботу не платять тільки, абисьмо могли наїсти ся, але в додатку привязують нас до коний і бють батогами; псів гонять на нас, щоби нас кусали, і бють майже що дня. Але як нас не виратуюте, то волимо остати в арешті, а до плятаций не вертати. В імени всіх нещасливих робітників пільних і арештантів шлемо поздоровленя. Лев Рааль!»

— **Спадок по цїсаревій Елисаветі.** Межи властями австрійськими і англійськими ведуть ся переговори о спадок по цїсаревій Елисаветі. Цїсарева складала в Банку англійським яко депозит так надвижки своїх річних доходів, як і квоти уискані із продажі деяких своїх недвижимостей. Коли тепер спадкоємці зажадали виданя тих депозитів, англійський Банк відмовив видачі, доки не будуть поладжені формальности і не заплатять ся податок спадковий. Австрійська амбасада звернула ся з тої причини до англійського міністерства скарбу з представленням і звернула увагу на се, що власність пануючих користає з привилея екстериторіяльности і яко така не підлягає оподаткованню. Англійське правительство признало вправді тому поглядю рацию, однак покликало ся на рішення англійського найвишого трибуналу, що привилей не відноситься до спадків, котрі відходять за границю. Той випадок заходить також тепер, коли спадкоємці цїсареві не мешкають в Англії і депозит мав відослатись поза границю В. Британії. Спадок треба проте оподатковати. Переговори в тій справі ведуть ся далше. Як доносять дневники, спадок по цїсаревій Елисаветі мав виносити 50 до 60 мільонів зр. — В англійським банку мають здепоновані свої приватні капітали майже всі австрійські пануючі між іншими королева італійська, іспанська, цїсарева Евгенія. Подібна істория спадкова заходила із спадком царя Александра III, а щоби уникнути оподаткованя, поладжено справу в сей спосіб, що узвано депозит яко дарований царем княжній Валлі. Цілий капітал видано без податку лише на підставі фікції, що є се маток члена пануючого дому, що мешкає в Англії.

— **Конкурси на посади.** Дирекция державних залізниць у Львові розписує конкурс для вислужених підфіцірів на пять посад канцелістів з платнею 500 зр., помешканем і мундуром; на десять посад стайних помічників з поборами 400 зр., помешканем і мундуром. Речине до 28. лютого.

— **Смерть через «двійку».** Ученик VII. класи, 19-літній Рудольф Рівчєс, наняв собі в неділю фіякря і їдучи улицею Красіцьких, стрілив до себе з револьвера. Вистріль був звернений в праву око і хотяй зранив смертельно, самоубийник жив ще короткий час. Перевезений до головного шпиталю помер. Листу не полишив жадного, але о причині розпучливого кроку легко

догадати ся. На другий день мав дістати шкільне свідощтво з «двійкою», от і всьо... Самоубийства учеників в фіякрі мабуть війшли тепер в моду, бо тамтого року в тім самім часі застрелив ся в той сам спосіб також ученик VII. класи гімназійної, Вітвіцький. О глупото людска!...

— **В ставі лісеницім** найдено дня 25-го січня тіло жєнщини блондинки в чорній одежи. Пізвано в ній різничку з Личакова, Домицелю Ружицьку, котра дня 23-го січня вийшла з дому, і о скілько досліджено, через якусь родинну журбу та довгі сповнила самоубийство.

— **Смерть під колесами.** Поспільний поїзд, що ішов оноді із Сучави до головного двірця в Чернівцях, наїхав на передмістю Каличанка чоловіка лежачого на шинах. Колеса відтяли нещасному голову від кадовба і поторичили єї на дрібні кусні. Комісія черновецького магістрату ствердила, що погибший називає ся Альбин Бобровський, мав 22 роки і походив з Лісовець в Галичині. В Чернівцях був пекарским челядником. На кілька годин перед трагічною смертю Бобровський був на поліційній інспекції з донесенєм, що якийсь Кароль Фрідль, его товариш на мешканю, украв єму 52 зр. Фрідля а-рештовано.

— **Смерть з пиянства.** В Тюшківцях, повіта терєбовельського, перед кількома днями вступило до корчми двох молодих парубків, Ясько Кльоц і Скрентович і зажадали від корчмаря Шاپіри горівки на борг. Жид відмовив. Тоді парубки взяли ся на спосіб. Коли Шاپіра вийшов, Скрентович став против его доньки Рухлі так, аби заступити єї від на дві бочки з румом і оковитою, котрі стояли в куті і весело розмавляв з нею. Тимчасом Кльоц виняв довгу деревляну рурку і по черзі вкладаючи єї до бочок, частував себе алькоголем. Оцісля він заступив становище Скрентовича, котрий так само втягнув у себе доволі сильного напитку. Відтак вийшли на двір. Кльоцови зробило ся недобре, тому Скрентович лишив его в стайні шинкаря, а сам пішов домів. По кількох годинах найдено Кльоца в стайні неживого з піною в устах. Прибувший лікар ствердив смерть в наслідок надмірного ужитя алькоголю.

— **Малі емігранти.** Чотири ученики другої класи німецько-руської гімназії в Чернівцях, а іменно два брата Косинські, Левандовський і Салльог, котрі надіяли ся з кінцем сего курсу лихих свідощтв, опустили перед кількома днями тихцем Чернівці. Зажурені родичі і власти шкільні зарядили гляданя за емігрантами, але доси безуспільно. Стверджено лише, що чотирох хлопців бачено над румунською границею в Іцканах. Утекли, здаєсь, до Румунії.

— **Драма на морю.** З Генуї доносять, що на кораблі пливучім з Америки находила ся родина італійського робітника Ферраріна. Були то чоловік, жінка і двоє дітей. В дорозі, на Середземнім морю, жінка кинула нагло двоє дітей в морську глибину, а потім майже рівночасно обов подружжє кинули ся в слід за дітьми в безодню і пропали раз на завєгди.

— **Памятки по спалених.** В Парижі відбула ся недавно ліцтация річий, що їх віднайдено під звалищами згорілого передтамтого року базару добродійства. Як відомо, властительки тих річий найшли мученичу смерть в огні. Були се переважно жемчуги або їх останки, зашпичі, перстені, шпильки, бранзолетки, льорнетки, наперстки, останки годинників, цінні ручки від парасольок, кілька чотків до моленя, хрестики, медалики і т. и. Найбільшу частину закупили кс. Оделен, пралат кардинала в Парижі. Решту закупили торговці. Загальний дохід з продажі виносив 4456 франків. Два предмети пізнані віддано своїкам погибших.

— **Бельгійська королева** розіслала до всіх монархинь Європи письмо, в котрім кличе, щоби не уживали інших корон крім ручно вироблюваних. Королеві ходить о те, аби піддержати коронкарский промисл, zagrożений фабриками.

— **Украдений дім.** Пан Вільгельм Штраєс мав на передмістю Будапешту малий партеровий дім з досить просторим ґрунтом. Мешкав звичайно в тім домі в літі, а на оснь та зиму переносив ся звичайно до середини міста. Так стало ся і сеї зими. Недавно дістає п. Штраєс від магістрату візванє, щоби подав, кілько хоче за свій дім і ґрунт, бо місто хоче его для регуляції улиць викупити. Урадований, що лучає ся нагода добре продати свою реальність, подає п. Штраєс ціну за ґрунт особно, а за дім особно. Магістрат відповідає, що годить ся на ціну ґрунту, а ціни дому не може прийняти, бо дому на тім ґрунті нема ніякого. П. Штраєс їде сей час на передмісте і очам своїм не вірить: на его ґрунті нема дому! Сусіди оповіли єму, що це в жовтні якась спілка, очевидно злодїв, розібрала дім найспокійніше і цеглу продала якомусь промисловцеві. Всякі сліди по злодїях за тих кілька місяців затерли ся. Ся крадіж дому не може Будапештенців надивувати.

— **Міліоновий запис.** Йосиф Шнайдер, котрий умер перед кількома днями, записав ціле своє майно т. зн. місточко Білий камінь і пять сел в золочівським повіті законницям в Олеську з призначенем на шпиталь. Небіщик додав у своїм тестаменті услівє, щоби в тім шпиталі лічили виключно гомеопатичною метою.

— **Мідяний крейцар причиною смерти.** З Ланьцута доносять: Дня 14. січня помер тутешний поборець податковий, Йосиф Кинельський, на зажаженє крови. Тої недуги набавив ся при виміні мідяних 1-крейцарових грошей, а то тим способом, що з неосторожности потер рукою по лицю. Лице було в однім місце скалічене, а на руді у поборця лишила ся плісня з грошей. В наслідок того прийшло до зажаженя крови і за кілька днів помер люблений в цілім повіті урядник.

— **Продукция золота і срібла.** Одна французька часопись подає такі дані що-до загальної продукції золота і срібла на цілім світі. На цілій кулі земній видобувають тих двох металів вартости 1,592.000 франків. Найбільше золота продукують Сполучені держави північної Америки, друге місце займає Австралія, третє Росія, послідне полуднева Америка. Найбільші копальні срібла находять ся в Сполучених державах північної Америки, а найменші в Хінах.

— **Рай для жєнщин.** Таким раєм можна уважати місто Бірманію. Фемінізм в тім місті не має рації бити, бо жєнщини мають ті самі права, що і муцини. Бірманія не знає гаремів, а флїрт дозволений жєнщинам в дуже широких границях. Всі без виїмки справи поза домом полагають жєнщини, а муцини сидять дома, курять тютюн і стережуть дітїй. З лиця виглядають бірманські жєнщини гарно і мають знаменитий артистичний смак в доборі одежи. Можуть они гордити ся своїми довгими косами, що часом спадають аж до самої землі. Як всюди так і там жєнщини любують ся в жемчугах, однак уважають ознакою злого вихованя, сли хто занадто прибирає ся в блискучі річи. Нареченому можна розмовляти з нареченою перед шлюбом лише в присутности єї приятельок. Жєнщини виходять замуж в 12-ім році житя. Шестилітні дівчатка вже курять тютюн, а девятилітні вже ходять свобідно по улицях Бірми з папіросами в устах. Мимо так користного положєня тамошні жєнщини, все таки молять ся щодень в своїх святвнях, аби в будучім житю кожда з них уродила ся муциною.

— **Дрібні вісти.** В Снятині відбуде ся дня 12. лютого с. р. в магістратській сали вечєрок з танцями. — Віче дяків і органістів відбуде ся у Львові 10. лютого. — В Харкові засуджено на тяжкі роботи Кравченка і Коваленка, що утекли з Сибіра і замордували купця Ващенкова. — В копальнях коло Мазардону наступила оноді експлозия газів, в наслідок чого 14 робітників згинуло.

Телеграми.

Відень, 30. січня. Майже всі тутешні дневники в нинішних артикулах виражають гадку, що парламент в сім тижни буде відрочений. Півурядова Neue Montags-Ztg. пише, що завтрішне засіданє буде послідне, скоро его насильно перервуть обструкціоністи, а того можна сподівати ся, бо президент Фукс хоче уділити Вольфови нагану за его скандальне поведєнє на посліднім засіданю.

Берлин, 30. січня. Російська програма конференції для розоружєня є тепер предметом нової виміни гадок помежи кабінетами. Загальна є гадка, що всі кабінети перешлють відповідь російському правительству в другій половині лютого так, що конференция буде могла зібрати се вже в марті. В кругах добре поінформованих говорять, що конференция відбуде ся на певно в Бруксели.

Reichsanzeiger оповіщає цїсарський рескрипт в справі зятягненя 3% позички в сумі 55,629.991 марок на потреби війська воєнної маринарки і на будову стратегічних залізних доріг.

Гельсінґфорє, 30. січня. Оповіщено тут царський указ, котрий наказує сенаторам, губернаторам і всім висшим урядникам Фінляндії обовязкове уживанє російського язика.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Table with 4 columns: Poїзд (посп. / особ.), час приходу/відходу, станція (до Львова / зі Львова), and Poїзд (посп. / особ.). It lists train schedules for various routes including Lviv, Ternopil, and Krakow.

ЗАМІТКА: Пору нічка числиться ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклада їзди.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбутти ся слабости легких, або горла, хотїбн найушїрїйшої, або астми, навїть дуже задавненої і на позїр невилїчимої, сей негаї не гербату для хронїчно хорих на легки і горло А. Wolffsky-ого. Тисячнї подяки дають гваранцію великої удоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужита) задармо. Правда лише у А. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

ЛЕВ НОВОСАД (практикант віденський) у Львові, ул. Крута ч. 7, виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з хольявами для духовеньства по як найуриступнїйших цїнах. Рівнож приймає репарації кальшів. — З провінції вистане старий оказ на міру. 136 86—140

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки стоваришенє зарєстрованє з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7. виконує всякі працї в обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релїгїйнї до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи свїтскї: історичнї, портрети з натури і фотографїї, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесийнї, сповїдальницї і пр. і всякі працї золотарскї; рівнож украшує внутра церков, виготовляє плани церков, каплиць і пр. і удержує на складї фотографїчнї репродукції образів руских артистів. Товариство ручить за стильове, старанне і совїстне виконанє. Цїлю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичнїї опїці нашої П. Т. Публїки духовної і свїтської, надїємо ся, що зволить Она причинити ся до осягненя сеї цїли численними замовленнями, котрі приймає — виключно лиш Дирекция Товариства. — З глибоким поважанєм Дирекция. Товариство не послуґує ся агентами.

Рік заснованя 1892. ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНѢСТЕРЪ” перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним Впреев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординарїатам всіх трех епархїї, обезпечє будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнїд огневих. „Днѣстеръ” вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить: Фонд резервовий 73.874 зр. 47 кр. Резерва премїї 52.269 „ 40 „ 176.143 зр. 87 кр. Фонд основний 50.000 „ — „ Виплаченї шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи „Днѣстра” дуже уміркованї, услїва обезпечень користнї, а шкоди зквїдують ся безпоровочно. Полїси „Днѣстра” приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних. На жите можна обезпечитись через „Днѣстеръ” в Товариствї взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнїїшнї услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці. Товариство взаїмного кредиту „Днѣстеръ”, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адмїністраційнї за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опрочентованя від членів третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тїлько член обезпечений в „Днѣстрѣ”. Інформації уділяє Дирекция листовно. Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів „Днѣстра”, приймає ся Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвїти”).

Учитель орган руского Тов. педагогїчного двотижневник педагогїчно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цїлий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр. РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої у Львові, Ринок ч. 29., 1. п. приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цїнах. НАУКУ КРОЮ уділяє в осїбних годинах. Замїсцевї панночки приймає на помешканє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ приймає замовленя і посередничить в закупнї: Свїтло церковне впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика. Вино в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції. Зї складів висилає: КАВУ по 5 кїл. посилок почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ЕҀҀҀҀ в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншнї товари по умірених цїнах. 77—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ. ДО БРАЗИЛІЇ! Драма з галицького еміҀраційного руху в 4. актах. Цїна книжки брошурованої в картонї 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр. Замовленя з провінції у автора ул. Зибликєвича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийскїй книгарнї.